

Οι τραγωδίες του Ευριπίδη σε κώδικα του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων

Πολιτισμός / Διαχείριση μελέτη και συντήρηση πολιτισμικής κληρονομιάς

Το Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος «PALAMEDES», που αναφέρεται στη μελέτη ελληνικών παλίμψηστων χειρογράφων, έφερε στο φως την παλαιότερη καταγραφή πέντε τραγωδιών του Ευριπίδη (Άλκηστις, Μήδεια, Ιππόλυτος, Ορέστης, Φόνισσες).

Πρόκειται για τον κώδικα του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων Παν. Τάφου 36. Το διπλό παλίμψηστο χειρόγραφο, στη νεώτερη γραφή του (13ος αιώνας) περιέχει το βιβλίο των Προφητών της Παλαιάς Διαθήκης, ενώ στις παλαιότερες (9ος-10ος αι.) αγιολογικά κείμενα, ποιήματα του Γρηγορίου Ναζιανζηνού, αποσπάσματα από τα «Φυσικά» και άλλα έργα του Αριστοτέλη, αποσπάσματα από τραγωδίες του Ευριπίδη και άλλα ακόμη αταύτιστα. Στο μικροσκόπιο του προγράμματος «Palamedes» βρέθηκε και ένα άλλο χειρόγραφο, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Γαλλίας, το Parisinus gr.1330, το οποίο στη νεώτερη γραφή του (τέλη 13ου-αρχές 14ου αι.) περιέχει Νομομοκανονικά κείμενα, ενώ στις παλαιότερες κείμενα του Ψευδο-Διονυσίου Αρεοπαγίτου, αποσπάσματα από τα «Αναλυτικά» του Αριστοτέλη και άλλα αταύτιστα γραμμένα μεταξύ 5ου και 9ου αιώνα.

Για τη μελέτη των χειρογράφων αυτών ήδη χρησιμοποιείται η σύγχρονη υπερφασματική τεχνολογία ψηφιακής φωτογραφίας με εκπληκτικά αποτελέσματα. Ο κώδικας του Παν. Τάφου 36 φωτογραφήθηκε το περασμένο Πάσχα με την άδεια του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και εν συνεχεία οι φωτογραφίες πέρασαν σε περαιτέρω επεξεργασία.

- Η σπουδαιότητα του προγράμματος αυτού είναι ότι, μπορεί να προκύψουν διαφορετικές μαρτυρίες για το αριστοτελικό κείμενο, ενδεχομένως και κάποιες παραλλαγές του γνωστού κειμένου
- Αναδεικνύεται η χρησιμότητα των σύγχρονων τεχνολογιών στην έρευνα και αποκρυπτογράφηση των χειρογράφων πηγών
- Η έρευνα παίρνει νέες διαστάσεις και δίνει δυνατότητες εξαντλητικής τεκμηρίωσης, καταγραφής και ανάλυσης

Το πρόγραμμα PALAMEDES χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Fritz Thyssen Stiftung für Wissenschaftsförderung με τη συμμετοχή του Πανεπιστημίου Georg-August του Γκέτινγκεν, του Πανεπιστημίου της Μπολόνιας και του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης δίνοντας νέες προοπτικές διακρατικής και διεπιστημονικής συνεργασίας στην έρευνα. Η αξία του προγράμματος θα φανεί όταν προχωρήσει στην αποκρυπτογράφηση και άλλων παλίμψηστων κωδίκων άλλων μεγάλων βιβλιοθηκών θρησκευτικών κέντρων που διασώζουν πλούσια χειρόγραφη παράδοση.

Βασίλειος Χάδος

<http://bit.ly/178wJtA>